

موضوع: کارآفرینی
موضوع: کسب و کار
رده بندی کنگره: ۱۳۹۲/۷/۱۵/ HB۶۱۵
رده بندی دیویی: ۳۳۸/۰۴
شماره کتابشناسی ملی: ۳۱۴۱۰۴۷

سرشناسه: سعیدی کیا، مهدی، ۱۳۵۳ -
عنوان و نام پدیدآور: کارآفرینی: مهارت‌های مشترک علمی کاربردی کارآفرینی / مهدی سعیدی کیا.
مشخصات نشر: تهران: مهدی سعیدی کیا، ۱۳۹۲.
مشخصات ظاهری: ۲۳۲ ص.: مصور (رنگی)، نمودار (رنگی).
فروست: سری کتابهای درسی مهارت‌های مشترک علمی کاربردی؛ ۲. کاردانی؛ ۱.
شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۴-۹۵۰۶-۳
وضعیت فهرست نویسی: اییبا

کارآفرینی مهدی سعیدی کیا

- ناشر: مؤلف
- ویراستار: راحله انوری
- صفحه آرای: فریده هراتیان
- طراح جلد: سعید صادقی
- طراح شخصیت آها: مجید خسرو انجم
- تأیپ: مریم حسن وند
- نوبت چاپ: اول
- مرکز پخش: کتاب شهر تهران- تلفن: ۷۷۶۲۶۳۶۰-۱
- لیتوگرافی: نهال
- چاپ: شریعتی
- شمارگان: ۵۰۰۰ جلد
- قیمت: ۹۰۰۰ تومان
- شابک: ۹۷۸-۹۶۴-۰۴-۹۵۰۶-۳
- ISBN: 978-964-04-9506-3

WWW.AHA.IR

همه حقوق محفوظ است. هرگونه تقلید و استفاده از این اثر به هر شکل بدون اجازه کتبی مؤلف ممنوع است.

آنچه دانشجوی علمی کاربردی باید بداند.....	۶۰
مقدمه.....	۱۱

فصل نخست: اصول کارآفرینی و ویژگی کارآفرینان

چرا کارآفرینی؟.....	۱۷
تعاریف و مفاهیم.....	۱۷
انواع کارآفرینی.....	۲۱
قلمرو کارآفرین و مدیریت.....	۲۴
روانشناسی کارآفرینی.....	۲۴
اصول موفقیت کارآفرینی.....	۳۲
تأثیرات اقتصادی و اجتماعی کارآفرینان.....	۳۵
کارآفرینی و اشتغال.....	۳۷
فرآیند کارآفرینی.....	۳۸
فرهنگ کارآفرینی.....	۴۲
موانع کارآفرینی و راه های مقابله با آن.....	۴۷

فصل دوم: خلاقیت و نوآوری

خلاقیت.....	۵۸
تعریف خلاقیت.....	۵۹
عناصر خلاقیت.....	۶۰
ویژگی های افراد خلاق.....	۶۳
محیط خلاق.....	۶۴
فرآیند خلاقیت.....	۶۵
موانع خلاقیت.....	۶۷
راهبردهای پرورش خلاقیت.....	۶۹
تکنیک های خلاقیت.....	۷۰
تکنیک طوفان ذهنی.....	۷۱
تکنیک "چرا؟".....	۷۵
تکنیک پی.ام.آی (PMI).....	۷۶
تکنیک شکوفه نیلوفر آبی.....	۷۷
تکنیک "چه می شود اگر؟".....	۷۸

۷۹	تکنیک اسکمپر SCAMPER
۸۲	تکنیک در هم شکستن مفروضات
۸۴	تکنیک تجزیه و تحلیل مورفولوژیک
۸۵	تکنیک دلفی
۸۷	تکنیک استخوان ماهی
۹۰	تکنیک گروه اسمی
۹۱	تکنیک سنک یکس
۹۳	توصیه هایی برای خلاقیت
۹۶	نوآوری
۹۷	تفاوت خلاقیت و نوآوری
۹۸	فرآیند نوآوری
۱۰۰	ویژگی های نوآوری
۱۰۰	انواع نوآوری
۱۰۲	موانع نوآوری
۱۰۳	رخوت ذهنی
۱۰۵	سطوح نوآوری
۱۰۸	چگونه از ایده ها می توان محافظت کرد؟
۱۱۰	مالکیت فکری

فصل سوم: مدیریت کسب و کار

۱۲۰	کسب و کار
۱۲۰	جستجوی ایده و راه اندازی کسب و کار
۱۲۲	ارزیابی ایده و فرصت های کسب و کار
۱۲۵	انواع کسب و کار
۱۲۶	چگونه یک کسب و کار را مدیریت نماییم؟
۲۴۸	نحوه تنظیم و ارائه برنامه کسب و کار
۲۵۳	بایدها و نبایدهای طرح تجاری
۱۲۹	برنامه ریزی و سازماندهی کسب و کار
۱۳۱	بازاریابی
۱۴۵	مدیریت مالی
۱۴۶	سودآوری و پیش بینی های مالی

۱۵۳.....	۹ اشتباه رایج مالی.....
۱۵۶.....	مسائل حقوقی مربوط به اداره کسب و کار.....
۱۶۴.....	مدیریت بحران و مدیریت رشد.....
۱۷۵.....	چگونه در مواقع بحران از یک کسب و کار خارج شویم؟.....
۱۷۹.....	فناوری اطلاعات و نقش آن در توسعه کسب و کار.....

فصل چهارم: طرح تجاری

۱۹۲.....	طرح تجاری یک صفحه ای.....
۱۹۳.....	چشم انداز.....
۱۹۶.....	ماموریت.....
۱۹۸.....	اهداف.....
۱۹۹.....	استراتژی ها.....
۲۰۷.....	برنامه ها.....
۲۰۹.....	طرح بازاریابی.....
۲۱۲.....	طرح تولید.....
۲۱۳.....	طرح سازماندهی.....
۲۱۵.....	طرح مالی.....
۲۱۹.....	نحوه تنظیم و ارائه برنامه کسب و کار.....
۲۲۴.....	بایدها و نیایدهای طرح تجاری.....
۲۲۶.....	منابع.....

دانشجو و فارغ التحصیل دانشگاه جامع علمی کاربردی، نه دانش آموخته علوم نظری و علوم پایه و نه به اشتباه برداشتی برخی دیگر، کارآموز فنی و حرفه ای است. دانشجوی علمی کاربردی فرهیخته ای است که می آموزد چگونه در حین رعایت جنبه های استاندارد مطابق علم، عملکرد اجرایی مطلوبی ارائه دهد. در واقع تلفیق اندیشه و برداشت علمی با عملیات و اجراء مبتنی بر ساختار فکری علمی، فرایندی است که دانشجوی علمی کاربردی را در طول مسیر آموزش در مراکز آموزش عالی علمی کاربردی درگیر می کند.

واقعیت این است که در آموزش های علمی - کاربردی انتظار می رود دانش آموخته و یا دانشجو بتواند با بکارگیری سطوحی از دانش خود در مهارت های شغلی و حرفه ای، دانش فنی را با نیازهای بازار ترکیب کرده، محصول و یا خدمات جدیدی را به جامعه ارائه نماید و یا فرایند تولید یا خدمات را با شیوه نوینی اصلاح و بهینه سازی نماید حال این بهینه سازی می تواند اصلاح یک فرایند اداری باشد. مثلاً یک بخشنامه در یکی از سازمان های دولتی یا اختراع یک نوشابه جدید با طعم و مزاج آسیایی - ایرانی، فرقی نمی کند زیرا هدف افزایش بهره وری و ارتقای سطح فناوری در تمام بخش های اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی است. از این رو دانشجوی علمی - کاربردی به دنبال مسئله گشایی علمی در فرایندهای کسب و کار است.

دانشگاه جامع علمی - کاربردی که در سال ۱۳۷۵ با عنوان «دانشگاه جامع تکنولوژی» و به همت مرحوم دکتر تقی ابتکار تأسیس شد، در حال حاضر با ۹۰۰ مرکز آموزش عالی علمی - کاربردی تنها متولی نظام آموزش عالی علمی - کاربردی است که زیر نظر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری اداره می شود و بخش های مختلف اجرایی کشور با ایجاد مراکز آموزشی در کنار کارخانه، اداره، سازمان و یا شرکت خود مبادرت به آموزش نیروی انسانی مورد نظر خود و سایر افراد علاقمند در این بخش زیر نظر دانشگاه جامع علمی - کاربردی می نمایند.

در بدو تأسیس، وظیفه اصلی این دانشگاه توسعه مرزهای فناوری تعیین شد. در همین راستا همواره موضوع فناوری و کلیدواژه هایی همچون تکنولوژی، تکنسین و مهندسی تکنولوژی در اکثر آیین نامه ها و بخشنامه ها و مقررات دانشگاه دیده می شد. آنچه که امروزه نیز با هدف تربیت افرادی به معنای واقعی علمی کاربردی که بتوانند با دانش و مهارت لازم نیازها و مشکلات بخش های مختلف صنعت، خدمات، کشاورزی و فرهنگ و هنر کشور را برطرف نمایند، تکمیل شده است.

اکثر دوره های آموزشی دانشگاه جامع علمی کاربردی در راستای تأمین نیاز نیروی انسانی واحدهای اجرایی، تجاری و صنعتی طراحی و ارائه می شوند. به همین رو دوره های علمی کاربردی بسیار متنوع، نوین و مهارتی و برخوردار از دانش روز دنیاست و در قید و بند رشته های سنتی و نظری سایر دانشگاه ها قرار ندارد. دانشجویان این عرصه به تخصص و مهارت بیش از مدرک توجه می کنند.

رشته ها و دروس دانشگاه جامع علمی - کاربردی بر اساس نیاز و شرایط روز و علوم جدید مرتباً بازنگری می شوند. دروس علمی - کاربردی، ۴۰ درصد نظری و ۶۰ درصد عملی بوده و با درس هایی همچون کاربری، کارورزی و کارآموزی اتصال بین دانشجویان و محیط کار فراهم می شود. تأکید نیز بر راه اندازی مراکز دانشگاهی علمی کاربردی در کنار واحدهای اجرایی، تجاری و صنعتی است تا از یک سو، متجاربهای غالب بر محیط علمی

را در دانشجویان ایجاد نماید و از سوی دیگر محیط لازم برای تقویت روحیه کاری و به عرصه عمل رساندن مهارت های دانشجویان علمی کاربردی را فراهم سازد.

باید توجه داشت که تأکید بر جنبه های کاربردی دوره های آموزشی که برای دانشجویان علمی کاربردی طراحی می شود، به این معنا نیست که این دانشگاه اتصالی به مفاهیم و علوم نظری و پایه ندارد. بالعکس، دانشجویان

علمی کاربردی در این دانشگاه می آموزند که چگونه توسعه امور کاربردی و فناوری را با پشتوانه علمی پیش ببرند. توسعه کشور از طریق افزایش کاربرد علم در صحنه جامعه است.

به معنای دیگر، تنها تفاوتی که اتفاقاً نقطه قوت و ظرفیت منحصر به فرد دانشجوی علمی کاربردی می باشد، توازن بین محتوای نظری و عملی است که در دانشگاه جامع علمی کاربردی آن را فرامی گیرد. به این معنا که دانشجوی علمی کاربردی، همزمان با فراگیری علوم دانشگاهی، می آموزد که چگونه از این دانش در واحدهای اجرایی، تجاری و صنعتی بهره برداری مطلوب کند.

از همین رو، رویکرد تحصیلات تکمیلی در دانشگاه جامع علمی - کاربردی، از تحصیلات تکمیلی مراکز دانشگاهی نظری - علوم پایه نیز متفاوت است. دانشجویان تحصیلات تکمیلی علمی کاربردی صرفاً به عنوان یک پژوهشگر که به دنبال تحقیق و نگارش متون علمی هستند در نظر گرفته نمی شوند، بلکه آنها افرادی فن آور خواهند بود که بتوانند با ترکیب دانش با ابزارهای بخش های مختلف محصول یا خدمت جدیدی و یا شیوه جدیدی در اجرا، طراحی و یا فرایند اتخاذ کرده و حتی آن را به عنوان یک فناوری ثبت نمایند. از این رو، همان طور که از یک فرد با تحصیلات تکمیلی انتظار می رود که بتواند مقالات علمی بین المللی (ISI) ارایه نماید، از فارغ التحصیلان نظام علمی - کاربردی نیز انتظار می رود که هر چه بیشتر به ارائه فناوری های ثبت شده در داخل و خارج از کشور در جهت گسترش مرزهای فناوری همت گمارند.

و در نهایت رویکرد فرهنگی مورد انتظار از دانشجوی علمی - کاربردی آن است که از یک سو فردی علمی، دارای نزاکت در رفتار و دقت و استدلال در علم، متعهد به ارزش های دانشگاهی و هنجارهای علمی اخلاقی، به دنبال تقویت فرهنگ علمی - پژوهشی و فرایندهای گفت و گو و مذاکره و گرایش به علت گرایی باشد؛ و از سوی دیگر فرهیخته ای جدی با دغدغه های حرفه ای و تخصصی، که با داشتن روحیه تلاش و پشتکار، انگیزه لازم برای حل مشکلات و مسائل حرفه ای و انجام امور به شیوه خلاقانه و کار آفرینانه را داشته باشد.

فرآیند تغییر و تحول مستمر و پیرشتاب در آغاز هزاره سوم میلادی، از عمده‌ترین جریان‌های حاکم بر حیات بشری و از مهم‌ترین مشخصات بارز آن به شمار می‌رود و فرآیند کارآفرینی و خلاقیت که اساس و بستر ساز تغییر و تحول و دگرگونی است در این خصوص نقش بسیار بنیادین و تعیین‌کننده‌ای ایفا می‌کند. امروزه سؤال اینکه کارآفرینی ذاتی است یا اکتسابی؟ جای خود را به این سؤال داده است که چگونه می‌توان کارآفرینی را آموزش داد؟ دوره‌های آموزشی، سمینارهای متعدد و کتاب‌های کارآفرینی همه در تلاش هستند که به این سؤال پاسخ دهند.

مؤلف با توجه به استقبال دانشجویان و مدرسان کارآفرینی از کتاب «اصول و مبانی کارآفرینی» با بازنگری نسبت به مباحث و ویرایش اساسی آن مبادرت به گردآوری کتاب حاضر نموده است. در ابتدای این کتاب جدید با ارائه مطلبی با عنوان «آنچه یک دانشجوی علمی کاربردی باید بداند» سعی شده است ماهیت نظام علمی کاربردی و انتظاراتی که از دانشجوی علمی کاربردی می‌رود؛ با توجه به مأموریت‌ها و رسالت‌های این نظام و همچنین پتانسیل‌های موجود در آن بیان شود.

فصل اول کتاب با عنوان «اصول کارآفرینی و ویژگی‌های کارآفرینان» شامل تعاریف کارآفرینی، ویژگی‌های کارآفرینان، نقش و جایگاه کارآفرینان در جامعه و فرایند کارآفرینی است. در این فصل سعی شده است با بیانی ساده و مختصر تصویری جدیدی از کارآفرینی در ذهن مخاطب شکل گیرد. اساتید محترم می‌توانند برای تفهیم بهتر این مبحث از کارآفرینان موفق دعوت نمایند در کلاس به تشریح موفقیت‌ها و شکست‌ها و علل آن بپردازند تا دانشجویان بهتر بتوانند مفهوم کارآفرینی را درک کنند.

«خلاقیت و نوآوری» عنوان فصل دوم این کتاب است که نویسنده تلاش کرده با بیان ارتباط بین سه مقوله

خلاقیت، نوآوری و کارآفرینی هر یک را نیز در فضایی جداگانه مورد بررسی قرار دهد. در ادامه این فصل به موضوعات تکنیک‌های خلاقیت و شیوه‌های به کارگیری آن پرداخته شده است.

در فصل سوم کتاب با عنوان «مدیریت کسب و کار» سعی شده است که دانشجویان بتوانند از طریق یادگیری ابزارهای مدیریت، توانایی لازم برای راه‌اندازی و رشد یک کسب و کار را بدست آورند. این فصل شامل موضوعاتی از جمله مدیریت، سازماندهی، بازاریابی، امور مالی و مسائل حقوقی است.

در فصل چهارم کتاب نحوه نوشتن طرح تجاری گفته شده است تا دانشجویان با یادگیری طرح تجاری بتوانند ایده‌ها و افکار خود را عملیاتی نمایند.

مخاطبان اصلی این کتاب که بر اساس سرفصل‌های جدید شورای برنامه ریزی درسی علمی کاربردی تنظیم شده است؛ دانشجویان به خصوص دانشجویان علمی کاربردی در تمامی رشته‌ها و کانون‌های کارآفرینی می‌باشند. همچنین دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها که در حال حاضر کسب و کار مستقلی را راه‌اندازی کرده‌اند و یا ایده جدیدی برای راه‌اندازی یک کسب و کار در ذهن دارند می‌توانند برای پیشبرد ایده و یا رشد کسب و کارشان از این کتاب استفاده کنند.

مجموعه حاضر حاصل تلاش عزیزانی است که هر یک در شکل‌گیری آن نقش به سزایی داشته‌اند از جمله برادر بزرگوارم جناب آقای حسین سعیدی کیا مدیر مسئول انتشارات کیا که با راهنمایی‌های ارزنده‌شان کمک شایان ذکری به انتشار کتاب نمودند و آقای سعید صادقی طراح جلد، جناب آقای مجید خسروانجم با طراحی شخصیت "آ‌ها" که مخاطب را در فهم بیشتر مطالب کمک خواهد نمود، طراحی و صفحه‌آرایی زیبای صفحه به صفحه سرکار خانم فریده هراتیان که جلوه زیبایی به کتاب داده است و ویراستاری سرکار خانم راحله انوری و همچنین از سرکار خانم مهندس کوثر اسکندرپور که در گردآوری و انجام مراحل اجرایی کتاب کمک شایان ذکری نمودند. از همه آنها صمیمانه سپاسگزارم.

اگرچه در این کتاب سعی شده است که نظرات اساتید و صاحب‌نظران این علم و موضوعات پیرامون آن جمع‌آوری شود اما به یقین این کتاب دارای نقایصی است که امیدوارم بتوان با جمع‌آوری نظرات شما مخاطبان محترم آنها را رفع نمود.

اساتید و دانشجویان می‌توانند از طریق سایت www.ahair اطلاعات بیشتری راجع به این کتاب و تمرین‌ها و سئوالات این درس دست‌یابند و نظرات خود را درباره این کتاب بیان نمایند.

مهدی سعیدی کیا

بهار ۹۲